

Píseň: EZ320 – Ó hlavo plná trýzně; 1.-4. sloka + **modlitba;**
Oddíl k výkladu: Mk 14, 53-65

Milí,

na poslendím setkání jsme se věnovali Ježíšovu zatčení. V každém podání probíhá trochu jinak – v Janově pak zásadně jinak.

Zdůrazňoval jsem, že text si dává záležet na tom, že poznávacím znakem je nejprve *milování* (ř. fileó), poté skutečněná ve *vroucím polibku* (ř. katafileó). A to navíc se slovy: Odved'te ho *bezpečně*. Tj. slovem i činem šlo Judovi („Jidášovi“) o Ježíšovo *bezpečí* a jeho vlastní lásku k Ježíšovi. Nikoli o Ježíšovo odsouzení, nebo dokonce smrt.

V Mk pak Ježíš *zcela ignoruje* onen známý „zásah do ucha“ veleknězova sluhy.

Místo toho zdůrazňuje pokrytectví, a tak lež a zradu, jak těch, kdo ho přišli zatknout, tak těch, kteří je poslali – kdykoli mohli proti Ježíšovi zasáhnout za denního světla.

Místo toho jsou sami lotry, zrádci, konspirátory, kteří musejí jednat tajně v noci – a navíc rychle a *protiprávně* – aby mohli naplnit svou vůli. V níž chtějí prezentovat *Ježíše* jako lotra, zrádce, konspirátora – a tak se ho zbavit.

Mk pak přidal, že přeci jen jeden z „učedníků“ Ježíše následoval – dokud nedošlo i na jeho „zatčení.“ V ten moment i on utekl, a to dokonce raději s „holou zadnicí,“ než aby byl zatčen. Protože jim nechal v ruce jediné oblečení, které na sobě měl.

Soud/Výslech

Pokračování je tak jen logické, i Ježíšem očekávané: Soud před synedriem, židovskou radou. Že se jedná o soud, je zřejmé ve v. 55 – ačkoli řecký text nemluví o „odsouzení,“ ale dosl. o *usmrcení*. Které však není legálně bez soudu možné.

To je důležité také proto, že takovýto proces *nebyl dovolen*. Také proto Lk přesouvá tento soud na další den *ráno* (Lk 22, 66).

Zatčený musel být souzen právě až další den *ráno*, aby soud probíhal s odstupem a s „chladnějšími hlavami.“

Tak hluboce ilegální, zrádné a pokrytecké bylo celé toto jednání židovské rady!

Mk také zmiňuje, že po celém předchozím zatčení přeci jen Petr oklikou Ježíše „následoval.“ I zde ř. *akolouthéō* = „následovat,“ jak bylo užito o mladíkovi ze závěru předchozího oddílu. Ale už zde tak Petr činí *zdálky* – stejně jako budou i na jeho ukřižování hledět *jen* ženy a *jen* zdálky.

Svědectví proti Ježíšovi

Aby však soudní proces měl alespoň nádech legality a přesvědčivosti, je třeba naplnit nejzákladnější principy: Dle Písem musí být nalezena alespoň *dvě* nezávislá, shodná svědectví (Dt 17, 6).

To se však *nedařilo*. Navzdory mnohé snaze náboženské instituce *neexistovala* shodná svědectví o tak závažné Ježíšově vině, aby mohl být odsouzen k smrti. Tím nápadnější má být pokrytectví, lež, podvodnost celého procesu. To ještě podtrhuje, že i *uprostřed noci* proti Ježíšovi svědčili *mnozí*. Ale bez shody.

Ba dokonce někteří svědčili přímo *křivě* – slovy o „zboření chrámu.“ Už zde uvedené svědectví však ukazuje, že se svědectví shodovat *nemohou* – onen „nový“ chrám totiž *nebude udělaný rukama*. Tj. Ježíš zřetelně hovořil o chrámu duchovním (Mk 13, 2 + 11, 17). Jak před chrámem „rukama udělaným“ varoval také Jeremiáš (Jr 26, 1-10). A jak myšlenku nahrazení „rukama udělaného“ chrámu za opačný hovořil už Ezechiel (Ez 40-42) – a později také Zj.

Jenže ani *tato* svědectví se neshodovala. Opět: Ani nemohla. Ježíš hovořil o něčem jiném, než je zbourání domu chrámu.

Velekněz

Tak se do situace vložil sám *velekněz*. Snažící se *vyprovokovat* Ježíše k podřeknutí – velmi snadného vzhledem k situaci. Soud se odehrával uprostřed hluboké noci, po dlouhém bdění, po velmi

nepříjemném zatčení, Ježíš je sám bez opory proti zástupu nepřátel. Kterí jsou ještě navíc v pozici moci – jakožto židovská rada. A finálně i tím, že jsme u *velekněze doma* – tj. ani si nehrajeme na „neutrální“ „nezaujaté“ místo soudní síně.

Ale Ježíš *neodpovídal*. Ani veleknězovi. Ani na falešná nařčení. Stejně jako se odmítal bavit s *Herodem* – ale s Pilátem mluvit *bude*. Svým mlčením také naplňoval slova Iz 53 a Ž 38. A také dával najevo, že nemá smysl s takovými lidmi mluvit o tom, kdo a jak je nebo není Mesiáš.

Tak *do třetice* se pokusila rada *donutit* Ježíše k podřeknutí. Protože zatím nezaznělo nic, za co by Ježíš byť *mohl* zemřít. Natožpak dokázaně. Velekněz se zeptal přímo: *Jsi Mesiáš, Syn Požehnaného?*

Všimněme si: Neptal se, jestli se za něj Ježíš *považoval*, ale jestli *jím je*. Také proto Ježíš *odpověděl*. A i velekněz *opisuje* Boha Hospodina!

Ježíšova odpověď

A zde zazní jednoznačná Ježíšova odpověď. To neudělá ani podání Lk ani Mt. *Pouze* v nejstarším podání evangelia Ježíš odpovídá *přímo a jednoznačně*: Egó eimi = já jsem. Tedy slovy z hořícího keře (Ex 3).

Důvodů je mnoho. V Markově kompozici pak jde *hlavně* o tyto: Jde o *třetí* možnost Ježíšovy odpovědi, tedy „ted’ se uvidí.“ Jako třetí den v Gn 22 nebo v případě Kristova vzkříšení.

Marek také jakoby tají, kdo Ježíš je. Vysloví to veřejně *výhradně* pohanský setník po Ježíšově smrti. A zde, ale vlastně tajně a bez svědků, Ježíš sám. A zejména: *Jinak by nemohl být odsouzen*. Ježíš by byl propuštěn. A šel by v klidu domů. Nebylo důkazu o jeho jakékoli vině – natožpak pro trest smrti.

Tedy stejně jako v Getsemane Ježíš pasivně nasedl a nečekal, až přijde zástup, ale vyšel mu vstříc (Mk 14, 42!), i zde je Pánem situace. A tak není jen „pasivním“ trpitelem, který tedy snáší, čemu není vyhnutí. Ježíš snáší, čemu *bylo možné se vyhnout*.

Nese hřích všech lidí. Zlo a odpornost každého člověka. Ubohost a sebestřednost a pýchu každého. A *nemusel*. Mohl utéct z Getsemane. Mohl zde mlčet. Boží Syn se mohl *nikdy* nevtělit v Ježíši.

A *přesto* to vše i další pro nás Bůh ve svém Synu *udělal*. Zcela dobrovolně. Ačkoli znovu a znovu si to vše mohl rozmyslet. *To* je naplnění Božího slova Písem – *aktivním činem*. Který jinak *není nutný*. *To* je biblická víra už od Gn 12! Ne víra pasivní, ale *aktivně nesoucí zlo bližních*. Tedy *dobrovolně* nesoucí utrpení někoho jiného. Jemuž bylo možné se vyhnout. A instinkty právě k vyhýbání se utrpení ponoukají trvale...

Také proto se zdá být křesťanství ve „vyspělých“ národech současnosti na úbytě – už toto *nejzákladnější* biblické evangelium je v *propastném* rozporu se současnými světskými kulturami a ideologiemi! Ježíš se *vydává* do rukou zlých lidí svým aktivním činem – aby i je zachránil. Stačilo mlčet, a zachránil by svůj život (Mk 8, 34-38!)

Ježíš pak také Boha *opisuje* – a i svou odpověď formuluje *stejně*, jako hovořil dříve: „Uzříte *Syna člověka* po pravici Všemohoucího a přicházet s oblaky nebeskými.“

Tedy ani v této situaci Ježíš *nezměnil* svou zvěst – protože Boží. Po vzoru také proroků. A i zde zdůrazňoval *eschatologii* – poslední věci, konec světa, svůj druhý příchod.

Rouhání?

Vlastně ale není jasné, co z Ježíšových slov bylo rouhání. Nevyslovil Boží jméno. Prohlásit se za Mesiáše *také* nebylo rouháním, herezí. Poctivě vzato tedy ani toto Ježíšovo vyznání *nebylo* rouháním, a tak důvodem k Ježíšovu ukřižování.

Ale i toto málo stačilo k Ježíšovu odsouzení. Což věděl i Ježíš sám. Který však vyslovil svou odpověď i tomuto *nepřátelskému* shromáždění pro *jejich* spásu, záchranu!

A všimněme si: Nikdo jiný *nikde* v evangeliích se Ježíše neptá, kým je. Tak moc byli všichni plní své víry a pocitů a představ. Jinak by jistě i jim Ježíš odpověděl *stejně*. A neptali se dokonce ani poté,

co Ježíš *sám* se ptal, za koho ho považují. Ani tehdy se *ani* jeho učedníci nezeptali: A kdo tedy jsi? Ani Pilát se neptal po Ježíšově božství/mesiášství – jak to i u Marka později čteme. Proto i ten dostal jinou odpověď...

Na znamení hloubky domnělého Ježíšova hříchu pak velekněz roztrhl svá roucha. A vyslovil: Vy jste svědkové, bylo to rouhání. Co o tom soudíte?

Tj. *nepozval* k dokázání Ježíšova rouhání. Nýbrž k vynesení trestu za něj. A pak se *všichni* shodli, že je hoden smrti (Josef z Arimatie? Nikodém? Pravděpodobně nebyli přítomní *všichni* z rady – je hluboká noc *paschy!*).

Násilí

I pokračování podtrhuje *nelegálnost*, a tak *nespravedlnost* celého procesu. I z lidského pohledu. I z pohledu Písem. Tím víc pak před Bohem. Ježíš je hoden smrti – místo toho je však týrán a ponižován. Nebo „navíc k tomu.“

A to *přímo členy židovské rady!* Ne jen nějakou cháskou, stráží nebo vojáky. Ale *náboženskými představiteli* svého náboženství! Ti si na něj přišli plivnout (zde: *některí!*). Mlátit ho po hlavě. A ponižovat zakrýváním obličeje, aby hádal, kdo ho udeřil („prorokuj!“).

A protože takto jednala „elita“ národa (!), vzápětí se přidali také *sluhové* – údery přímo do obličeje.

A na to vše Ježíš opět *mlčel*. Také proto, že už „dokonáno jest.“ A také pro doložení také Iz 50, 6, nejen Iz 53.

Závěr

Hle, jak morální a féroví jsou náboženští představitelé. Jak věrní vlastnímu náboženství a instituci. Principům a hodnotám, které vyžadují od *ostatních*.

Hle, jak rychle se člověk zvrhne – jak snadno kašleme na spravedlnost a férovost. Jak rychle propadáme násilí fyzickému i psychickému, když máme dojem, že je „ospravedlněno.“ Že si ho druhý *zaslouží*.

Tak hrozné bylo Ježíšovo utrpení. Pro spásu každého člověka. I nás. A to ho Ježíš podstoupil *dobrovolně* a *informovaně*.

Hle, jak veliká je Boží milost. Boží láska. Touha zachránit *každého*. Že se sám vydal do rukou *svého* lidu. Který se *takto* choval ke *svému* Bohu. Ke svému Stvořiteli a Vykupiteli. Pod záštitou náboženství.

A to ještě zdaleka není všechno. Hned následuje, jakou ostudou a hanbou bylo i pro toho „věrného“ Petra, na němž si založil svou církev. A *teprve* pak dojde na ukřižování samotné.

Píseň: EZ320 – Ó hlavo plná trýzně; 5.-7. sloka + modlitba
Páně
Rozhovor